

Întâlnirea 5/30.03. 2026

Cerc de psihopatologie, prezentări cazuistice

Prezentare de caz Dr. Diana Cetina

Ep Maniacale recurente, la o Personalitate particulară cu dificultăți de relaționare socială.

Scurt comentariu Prof.M.Lăzărescu - LUMEA și REALITATEA în psihopatologie.

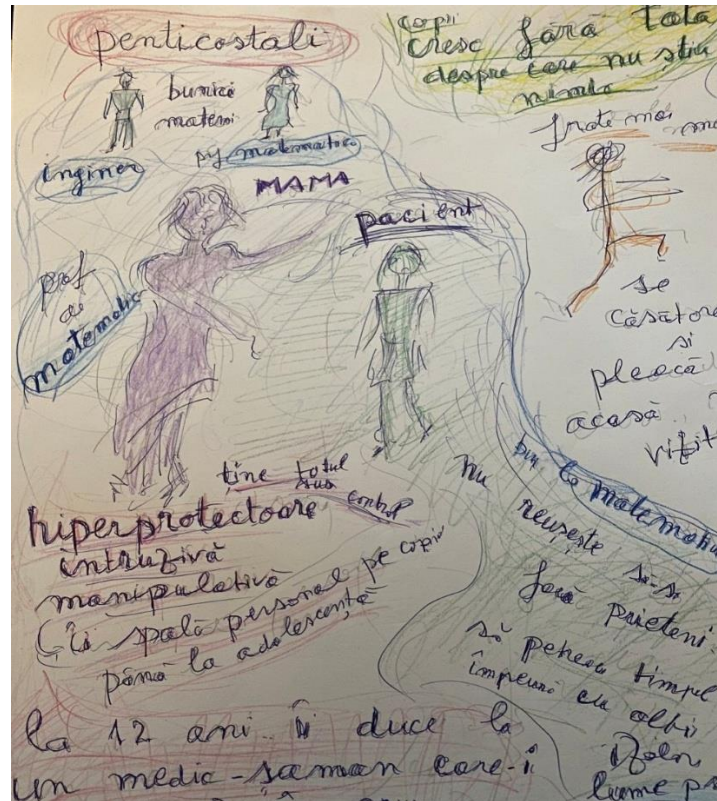
Prezentarea cazului

(Prezentarea cazului e centrată pe dezvoltarea pacientului într-o familie aparte și pe existența sa într-o „lume proprie,, cu toate îndelungatele sale eforturi de a se integra în lumea comunitară, cele două episoade maniacale pentru care a fost internat fiind cu simptomatologie standard).

Pacient L. A. sex masculin. 38 ani, contactul cu instituțiile psihiatrice fiind pentru 2 episoade maniacale, - prima la 36 ani.

S-a născut și locuiește în Timișoara într-un apartament cu 2 camere. Are un frate mai mare și trăiește cu mama, fostă profesoară de matematică la clasele gimnaziale, actualmente pensionară, de religie tradițional penticostală. El și fratele au crescând doar cu mama, care avea un stil educativ hiperprotectiv și intruziv manipulativ (era preocupată continuu de proporțiile corporale ale copiilor, de înălțimea lor, de sănătate și igienă – îi spăla personal până la vârsta adolescentină). Fratele mai mare care e căsătorit afirmă: “Am avut noroc că am scăpat de mama,... am găsit-o pe una...și am plecat.. și nu mă mai întorc; dacă rămâneam... ajungeam și eu că fratele;.. eu nu-l vizitez pentru că o evit pe ea...cu el am o relație buna” (vorbesc rar la telefon), De asemenea nu știe dacă au același tată, ei doi fiind

diferiți că aspect (fratele e înalt, blond cu ochi albaștri, iar pacientul este mai scund, brunet cu ochi căprui); niciunul dintre frați nu și-au cunoscut tatăl și nu au aflat de la mamă nimic despre el. Bunicul matern a fost de profesie inginer, iar bunica profesoară de matematică, însă pacientul și mama să nu țin legătura cu ei.

Clasele I-IV: Pacientul își amintește că era sociabil (extrovertit), plin de viață, era că și “clovnul clasei”, își mai petrecea timpul cu câțiva colegi, însă simțea că mai degrabă că aceștia îl țin aproape pentru a râde de el, nefiind de fapt „prietenii” cu el; (subiectiv, pacientul și-a dorit mereu apartenența față de ceilalți, dar nu reușea relații de prietenie duală); era silitor și performant la științe exacte, precum matematica.

Clasa V: schimbă colegii..dar în noua colectivitate, se simte în continuare exclus, refuzat de către ceilalți; în această perioadă este dus de către mamă împreună cu fratele mai mare la un șaman, care i-a pus să se dezbrace pe toți trei pentru a-i „măsura fizionomic,,. (“Eu mereu m-am văzut cu un picior mai scurt”) “Mi s-a părut foarte rușinos și îmi era frică, dar doctorul-șaman a spus că am un organ genital peste medie.. și asta m-a făcut să mă simt foarte bine. Dar nici în această perioadă nu am fost inclus în grupurile sociale mici. De atunci am început să am vise și fantezii erotice cu mama”.

Clasele IX-XII: privește inițial liceul că o nouă eventuală oportunitate de a lega prietenii, însă este din nou marginalizat. Retragerea socială se accentuează,... citește cărți de dezvoltare personală “atomic habits” și alte cărți de “new-age de psihologie” (spiritualitate, terapii alternative, autovindecare, conectare minte-corp), care îl ajută la prima impresie, reușind uneori împrietenirea cu unii băieți, însă nu cu fete; rezultatele la școală sunt în continuare bune.

Facultate: Politehnica Timișoara - Automatica și Calculatoare... timp de 2 ani, “calculatoarele, cifrele sunt predictibile și ușor de înțeles”. Cu toate că a obținut în continuare rezultate bune, renunță... pentru că “nu avea rost, nu mă înțelegeam cu ei (colegii), nu reușeam să-mi fac o prietenă, așa că am vrut să fac bani... că asta le impresioneze pe fete”

19 ani: Începe să învețe jocuri de noroc “timp de 2 ani, înainte să încep să joc, am stat foarte mult închis în casă, nu dormeam, doar învățam și mă jucam, ieșeam doar de gura mamei, dar doar când nu erau alți oameni, pentru a EXPLORA realitatea”. “Tot timpul am fost o persoană mai retrasă, exclusă din tabloul realității altora din care voiam să fac parte, așa că m-am hotărât să creez propriul tablou (al lumii) unde să aleg eu pe cine să includ”. “Simțeam că mă

schimb, totul era altfel, totul era interesant în jur, acum că pot să-mi fac propriul tablou, să văd cât sunt de puternic... să schimb realitatea”.

Pacientul nu a avut un loc de muncă niciodată, se consideră de profesie “cercetător”.... care include statutul de “observator” și “descoperitor”... identificându-se astfel că și “creator”, misiunea să fiind... de a “intra în armonie cu Universul”. Face “meditație transcendențială” pentru a “vorbi cu Universul”. Cei mai buni prieteni îi sunt natura, creația, creatorul; nu a legat relații de prietenie sau romantice cu persoane fizice, în afară de mama și fratele, deși și-ar fi dorit. Afirmă că nu a reușit “să se adapteze la viața de aici, de pe Pământ”, însă “îi place viața și sexul” (deși nu a întreținut niciodată relații intime), “în orice caz, își caută soția”, iar “în inima lui e o comoară, care fără îndoială cineva îl va ajuta să o descopere”, “să fii iubit e cel mai bun motivator”.

Cu acest fundal al dezvoltării personale în spate.... pacientul ajunge la prima sa internare în clinică la vârsta de 36 de ani, în urma unei dispute cu mama să: “După ce am câștigat mai mulți bani la jocuri de noroc online, mi-a venit gândul - sau mama mi l-a indus -, că cineva s-ar putea să mi-i fure... și de frica acestui fapt nu mă lăsă să dorm. M-am certat cu mama.. pentru că mereu îmi lua toți banii, voia să-i țină la ea mereu”.

După această ceartă, pleacă de acasă, iar mama sună la poliție. Este găsit câteva ore mai târziu de către un echipaj, la câteva străzi distanță, în fața unui semafor, ai cărui timpi de schimbare ai culorii încerca să-i modifice cu “puterea minții” dintr-un sentiment de omnipotență. Prezintă dispoziție elevată, stimă de sine crescută, inversiunea ritmului nictemeral. Evaluarea de la urgența Clinicii de psihiatrie decide internare, pe baza simptomatologiei de tip maniacal și a ideăției

de posibil prejudiciu („că i se vor lua toți banii de către mamă,,). (Nu e vorba însă de un debut chiar brusc, deoarece la reconstituirea ultimei perioade...pacientul descrie în urmă cu câteva săptămâni un episod în care... s-a plimbat de 3 ori cu mașina în jurul catedralei cu un sentiment de stranie: “ vedeam aceleași străzi, aceleași mașini, aceiași oameni... schimbam străzile, mașinile, oamenii.. doar pentru că EU ALEGEAM să iau anumite decizii.”)

În prima zi de internare, începe să atingă intim alte pacienți, afirmând. “Cred că sunt în serialul Westworld, în care doar eu și tu (rezidentul) suntem reali, restul sunt roboți cărora le pot face orice fără consecințe.” După ce i se explică faptul că și celelalte persoane din jur au aceeași veridicitate, se lasă ușor convins și își cere iertare doamnelor vizate: “bine, îmi cer scuze atunci, nu am vrut să le deranjez”. Pe scările clinicii vede un tablou pictat cu o cheie verde și întreabă despre autor, un fost pacient. “A fost nevoie că el să picteze asta, că să fie expusa aici și eu s-o văd, asta e cheia pentru a deschide următorul nivel al vieții mele.”. Gândire hiperconcretă (un tigru și un elefant se aseamănă prin prezența literei “t”, trenul și autobuzul sunt ambele creații ingineresti, asemănarea dintre unchi și văr este că ambii pot ajuta la văruit etc).

În cadrul episodului său maniacal caracterizat prin dezinhibiție, tahipsihie, elafie, sentiment de capacitate crescută... nu sunt pregnante tulburări halucinator-delirante...manifestându-se unele trăiri din seria derealizării și depersonalizării... și unele particularități ideatice, asociative și interpretative.

Episodul durează aprox 3 luni cu reluarea stilului de viață de dinainte...iar după 2 ani se mai manifestă un alt episod maniacal de câteva luni.

Concluzie. Privind în ansamblu cazul.. particularitatea să ar consta în deficiența subiectului de a se articula și integra relațional cu alții..de a se atașa rezonant empatic față de alte persoane din lumea vieții sale cotidiene; cu o permanentă referire la lumea să interioară. El resimte încă din copilărie cum aceasta nu se poate conecta cu lumea comună a colegilor și celor din jur. Iar spre maturitate...ajunge deliberat la concluzia că.. este nevoit să „se mute,..” să se stabilească...în lumea să proprie... unde are propriul spațiu. Iar această instalare... cu care în cel din urmă se acomodează... nu se produce brusc (nu alunecă catastrofal că în procesualitatea delirului primar..în direcția unei orbite psihotiform delirante). Ci evoluează pas cu pas,...în cele din urmă acceptându-și „destinul,..” și căutând să cultive posibilele valențe pozitive ale condiției sale (de observator...creator etc.),

Deasemenea....se cer reținute elementele contextuale: - Particularitățile familiare: - Tradiția penticostală...-Agregarea preocupărilor mamei și bunicilor față profesii nerelaționale (de matematică și inginerie) -.Structuradizarmonică a mamei (crește doi copii fără tată și neinformându-i-i cu nimic despre acesta).. controlând manipulând continuu copiii (inclusiv în plan corporal intim) – până ce unul din ei reușește să „scape,..” Apoi, buna să dotare intelectuală, nu doar d.p.d.v. matematic, ci și analitic auto-observațional. Dar...și incapacitatea să constituțională de a rezona emotiv empatic, prin atașament cu alții (prietenie dragoste) – fapt resimțit de colegi (nimeni ne-împrietenindu-se cu el)...cu toate manifestările sale „extraverse,, (de la clown.. la manie). Apoi, resemnarea din perioada adultă... și construcția unei existențe și lumi paralele.. introverse.. relativ împăcată cu sine... Dar, cu decompensări endogen maniacale (tahipsihic expansiv grandioase.).

În cazul unei evaluări a cazului ca TB de Personalitate, aceasta ar putea fi cotate ca ușoară (după ICD-11) și plasată (după DSM-III-5) în clusterul A (schizoido-schizotipală)....

Un asemenea caz atrage atenția asupra temei LUMII PROPRII și a LUMII VIETII COTIDIENE în psihopatologie.

Scurt comentariu - LUMEA și REALITATEA în psihopatologie.

În ultimele decenii se folosește destul de frecvent, mai ales de către psihopatologii fenomenologi, sintagma unei lumii specifice în care trăiește câte un pacient psihic mai grav (În recentul Handbook..PHENOMENOLOGICAL PSYCHOPATHOLOGIE (2019)- există capitole privitoare la lumea vieții cotidiene a schizofrenilor, bipolarilor, obsesivilor, disociativilor, autiștilor și acelor cu TP Borderline). Astfel de trimiteri depășesc nivelul strict semiotic al diagnosticului categorial, corelându-se cu concepte fenomenologico-existențialiste integrative dezvoltate în sec XX, precum: - Persoana identitară [M1.1](biografico caracterială, incorporată și circumscrisă social)... - Eul conștient (sinele agențial intențional reflexiv al „ownership-ului, „) ...ce se implică continuu în - Situații actuale perceptiv active, integrate în proiecte, preocupări și relaționări cu alții, (în cadrul rețelelor sociale proxime și publice.... fiind motivat, proiectat și aspirat de o reprezentare evaluative a lumii sale și de un ideal de sine).

Lumea vieții cotidiene comunitare - în care un subiect se integrează prin așa zisul „simț comun,, - e corelativă temperamentului său caracterial și experiențelor sale biografice, modelată fiind prin relaționările, normele și valorile ce funcționează în nișa să ecologică umană (prin care, subiectul se articulează cu practicile instituționalizate ale comunității sale socio cultural istorice). În normalitate postulându-se însă și o anumită libertate și responsabilitate a fiecărei persoane în construcția propriei existențe și lumi, a propriului destin existențial.

Conceptul de „lume,, nu e unul tehnic în psihologie, el fiind abordat tradițional de filosofie (Anexa 1); dar e folosit frecvent și în viața de zi cu zi, semnificând în

primă instanță (la un pol opus lucrurilor și situațiilor individuale bine determinate) o totalitate înglobantă și ordonatoare... care învăluie.. că un mediu specific...ființările în mijlocul cărora un om sau grupul uman există

În acest sens se vorbește despre: „lumea noastră cea de toate zilele...în care existăm fiecare dintre noi.. lume ce ne este familiară,,....dar și de... „lumi străine,,....de lumea specifică unei epoci istorice...lumea celor bogați...lumea particulară a unor specialiști...lumea imaginară în care se cufundă cineva...de lumea cărților...lumea ideilor (Platon)...lumea „de dincolo...,,....,,lumea de apoi,,...de „o lume de poveste,,...de „lumi fantastice,,.de „lumea visului și a poeziei,,...lumi ciudate și străine (de lucruri ce nu fac parte din lumea noastră)..de „adâncirea cuiva în propria-i lume,,...de a face parte din „lume bună,,....,,lume păcătoasă,,...,,lume de neînțeles,,....,,lumi posibile,, (și chiar de o „logică a lumilor posibile,,) etc.

Conceptul de lume e – spre deosebire de mai impersonalul concept natură - unul intens impregnat de antropomorfism, de „ceva,, specific omului; sau, chiar de prezența și manifestarea umană. Dacă se spune că „pe stradă e multă lume,,...se înțelege să sunt mulți oameni...sau, „că într-o sală e puțină lume,, – înseamnă că sunt puțini oameni. La fel funcționează expresiile atitudinale..o „lume ostilă,,...ce se referă la oameni potrivnici...,,o lume protectivă,,... trimite spre oameni ce susțin subiectul etc. Chiar și lumile ce sunt postulate a exista undeva în univers...sunt considerate că lumi ce ar putea include ființe raționale „umanoide,,.

Un alt concept antropologic generic invocat frecvent în psihopatologie e cel de „realitate,,.(Anexa 3). Încă de la începutul sec XX, Janet a sugerat că.. stările psihopatologice constau dintr-un deficit de sinteză și testare evaluativă de către subiect,.. a realității situațiilor (percepute în plan comunitar cultural) pe care subiectul le centrează la un moment dat; însoțită de un deficit de „insight,, (de

înțelegere critică conștient evaluativă a deficitului său psihic, a condiției excentrice în care el se află). Această perspectivă s-a menținut, mai ales pentru psihoze, inclusiv în perioada în care s-a impus DSM-III-5. Manual care solicită că, la orice formulare diagnostică să se evalueze dacă pacientul are o astfel de „conștiință critică„...un astfel de insight. Conceptul acestei „realități valide comunitare„... deși e intuitiv pentru simțul comun, nu e unul ușor operațional; el fiind însă corelat cu - și participând la - circumscrierea „lumii vieții cotidiene„, a persoanei. Dacă conceptul înglobant de LUME se corelează firesc cu cel al Persoanei identitare de fond, cel al trăirii sintetice a REALITĂȚII, se agregă în direcția polului situațional-circumstanțial al existenței omului individual.

Psihopatologia secolului XX – ce a urmat valului descriptiv semiologic din sec XIX –, a sesizat manifestări clinice care afectează preeminent raportarea a subiectului „la lumea să„, dinte care se cer menționate (Anexa 2):

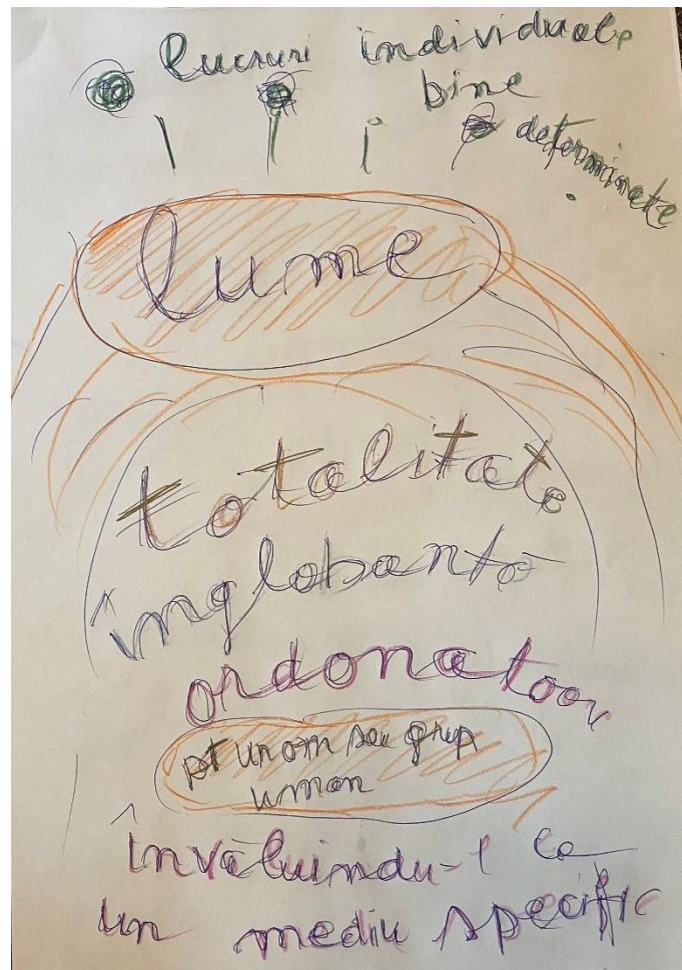
- Condiția autismului schizofren (dezorganizant-deficitar) descrisă de Bleuler, în care subiectul se resimte închis într-o lume proprie, manifestându-se ciudată și detașat;

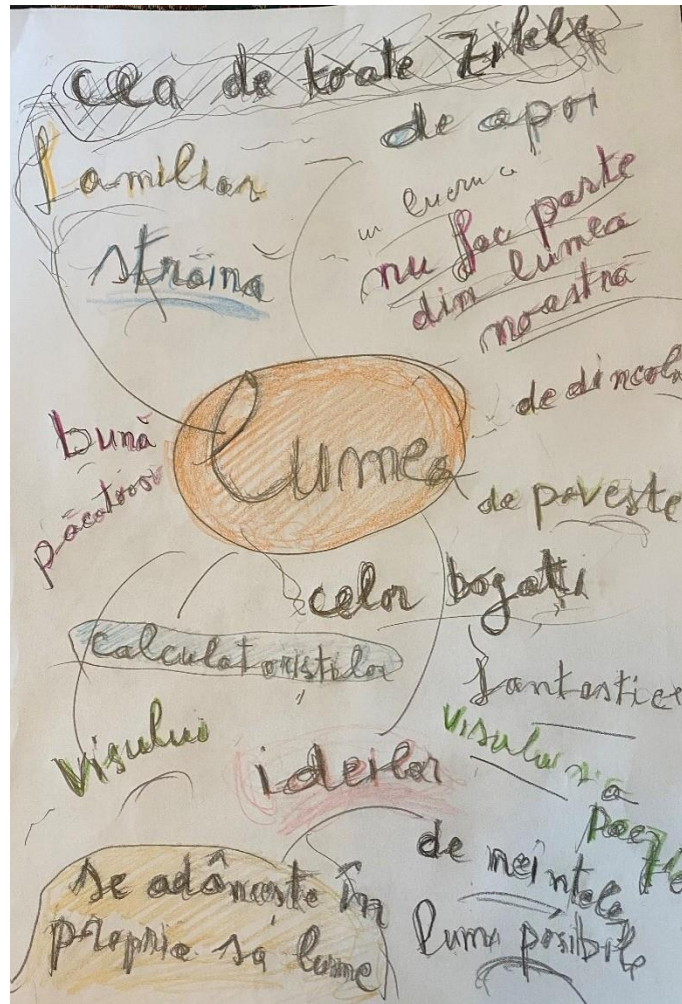
- Sd de Depersonalizare /Derealizare, în care subiectul se resimte subiectiv că „după un clopot de sticlă„, neimplicat în lumea sa

- ,- „Procesualitatea delirului primar„, care desprinde subiectul identitar de lumea să comunitară familiară, metamorfozându-l într-un personaj dintr-un scenariu narativ fictiv. Nosologia de la sfârșitul sec XX a mai comentat în această direcție și: - Autismul dezvoltamental (pervasiv); – Spectrul schizofren – ce include TP Schizoidă și Schizotipală...și -problematice „lumii delirante„.

ANEXA 1. Conceptul de lume în tradiția gândirii speculative

Conceptul de lume a fost abordat de gândirea speculativă de la începuturile ei, fiind asimilat apoi și de teologie: Dumnezeu este cel care creează lumea..iar pe om în interiorul acesteia; lumea fiind astfel un concept înglobant chiar pentru om..a cărui corelativ este;...om ce ajunge să o cunoască..să formuleze în cadrul ei „adevăruri,..să metamorfozeze

Termenul de LUME - kosmos, mundus – este deci unul conceptual, fiind invocat de filosofie din antichitate cu înțeles de „totalitate ordonată a unui întreg ființial,, ..diferențindu-se de instanța NATURII -fisis- (ce apare și se metamorfozează aici... pe pământ, în jurul oamenilor)...precum și de instanța funcțională a LOGOSULUI-limbă (care reunește coerent și semnificativ infrastructura celor ce sunt, făcându-le posibile). La un pol opus fisis-lui, Cosmosul integrat, în antichitate, existența umană cu perspectivă celestă (a planetelor de pe cer)... și cu cea conceptuală (cosmosul ideilor a lui Platon). Fiind corelativă ființării de tip rațional uman, tema lumii a fost preluată de concepțiile creaționiste monoteiste (Dumnezeu fiind cel care creează lumea și pe om în centrul său).

După Renaștere, s-au reluat comentariile (începute odată cu Origene) privitoare la eventualitatea creierii de către Demiurg (Dumnezeul cel atotăputernic), a mai multor lumi populate cu ființe raționale... iar studiul fizico

matematic observațional al cerului.. s-a dezvoltat în paralel cu cel experimental al naturii terestre. Leibnitz a comentat apoi tema unor „logici a lumilor posibile,, (corelate limbajelor formale);...iar odată cu Kant și instituirea ideii de fenomen (= rezultat din sinteza instanței transcendente a categoriilor esteticointelective ale eului conștient ce se cuplează cu datele perceptiv senzoriale obiectiv empirice), lumea a fost considerată că „totalitatea fenomenelor,, nuanțate prin ipostazele existențiale ale relaționărilor interpersonal sociale ale omului, în calitate de PERSOANĂ morală.

În sec XX un moment aparte îl constituie cartea Ființă și timp a lui Heidegger (1927) în care filosoful propune că principală caracteristică a Dasein-ului (ființarea finită de tip uman ce prin însăși constituția sa de ființă își pune problema sensului ființei) ...faptul-de-a-fi-în-lume..corelată sineității reflexiv-proiective. Alături de această instanță existențială fundamentală, mai intră în joc: raportarea la situații-actuale (în care Dasein-ul e „aruncat,,) ...dispoziția afectivă ...comprehensibilitatea...existența-împreună-cu-allții...raportarea-la-ființări că ustensile sau că simplu-prezente ..proiectarea-în-viitor ...grija ...neautenticitatea...cu conversie spre autenticitatea clipei - în urma cutremurării induse de angoasă etc . Lumea..dimensionată printr-un orizont...e considerată astfel un mediu înglobant indispensabil oricărei manifestări umane, cotidiene..speculative sau de orice natură.,,dintrenașterea și moartea Dasein-ului finit.

Demersul lui Heidegger s-a străduit să fie unul cât mai mult filosofic, fără corelație cu științele umane (ale psihologiei, sociologiei, psihopatologiei etc); dar, el a fost de la început asimilat de psihopatologie....chiar în direcția faptului-de-a-fi-în-lume (Binswanger). Se cere însă menționat contextul ideatic al epocii, dominat de metodologia fenomenologică a lui Husserl....care cultiva tema unu ego conștient transcendental, care stă în spatele și în profunzimea psihismului fiecărui om, angrenat zi de zi în viața sa cotidiană firească (LEBNSWELT). Pornind de la Lebenswelt, Husserl a dezvoltat tema unui „intersubiectivitate transcendentale intercorporeale,,...care a susținut elaborarea psihologiei percepției a lui Merleau-Ponty,..iar la începutul sec XX, importante cercetări cognitive dezvoltate, ce au condus la concepția Theory of Mind, deosebit de importantă pentru înțelegerea psihismului uman ce se definește prin comunicare interpersonală, O altă elaborare importantă la începutul sec XX a fost cea a lui Max Scheler, ce a pus accentul pe dimensiunea de PERSOANĂ caracterial valorică a omului individual; și care stă în spatele amplei dezvoltări în sec XX-XXI a unei psihologii a persoanei...marcată de relaționări interpersonale, în rețele sociale intim/publice integrate în practici instituționalizate ordonate de norme și valori. într-o lume umană bazată pe limbajul său specific... pe LOGOS.

Fenomenologia lui Husserl, care e unul din demersurile speculative ce au relansat în sec XX conceptul de lume – prin expresia LEBENSWELT – lumea a vieții cotidiene -, a realizat o anumită mutație în metodologia noeticii filosofice a modernității; care, din perioada scolasticii – și apoi traversând empirismul, Renașterea, Reforma și perioada Descartes-Kant -, a configurat un model al psihismului uman organizat prin: - O subiectivitate reflexiv conștientă temporală....ce obține informații despre: - lumea exterioară (spațială), pe baza datelor senzoriale structurate perceptiv, ce vin de la obiecte corporale solide (dotate cu proprietăți) ce sunt ob-jective (se află în față) și pozitive (puse..poziționate acolo). Noutatea fenomenologiei lui Husserl a constat în mare măsură în reactivarea conceptului de „intenționalitate,, a lui Avicena, reluat în sec XIX de...Brentano....care se referă la „vizarea (de către sinele conștient reflexiv) intențional,.. a ceva „,; iar acest „ceva,, putea fi „orice lucru,, deci și idei, sau numere (Husserl și-a început cariera cu filosofia matematicii numerelor). Manifestarea persoanei în cadrul lumii vieții cotidiene – în Lebenswelt ocultează de obicei acest aspect, care nădevine evident o dată cu „practica teoretică – studiarea științelor și speculația filosofică,,. Omul vieții cotidiene poate coborî până la nivelul egoului transcendental ce zace în el, dezvățând speculația în practica teoretică pentru a se reîntoarce apoi ferm la Lebenswelt-ul comunitar.

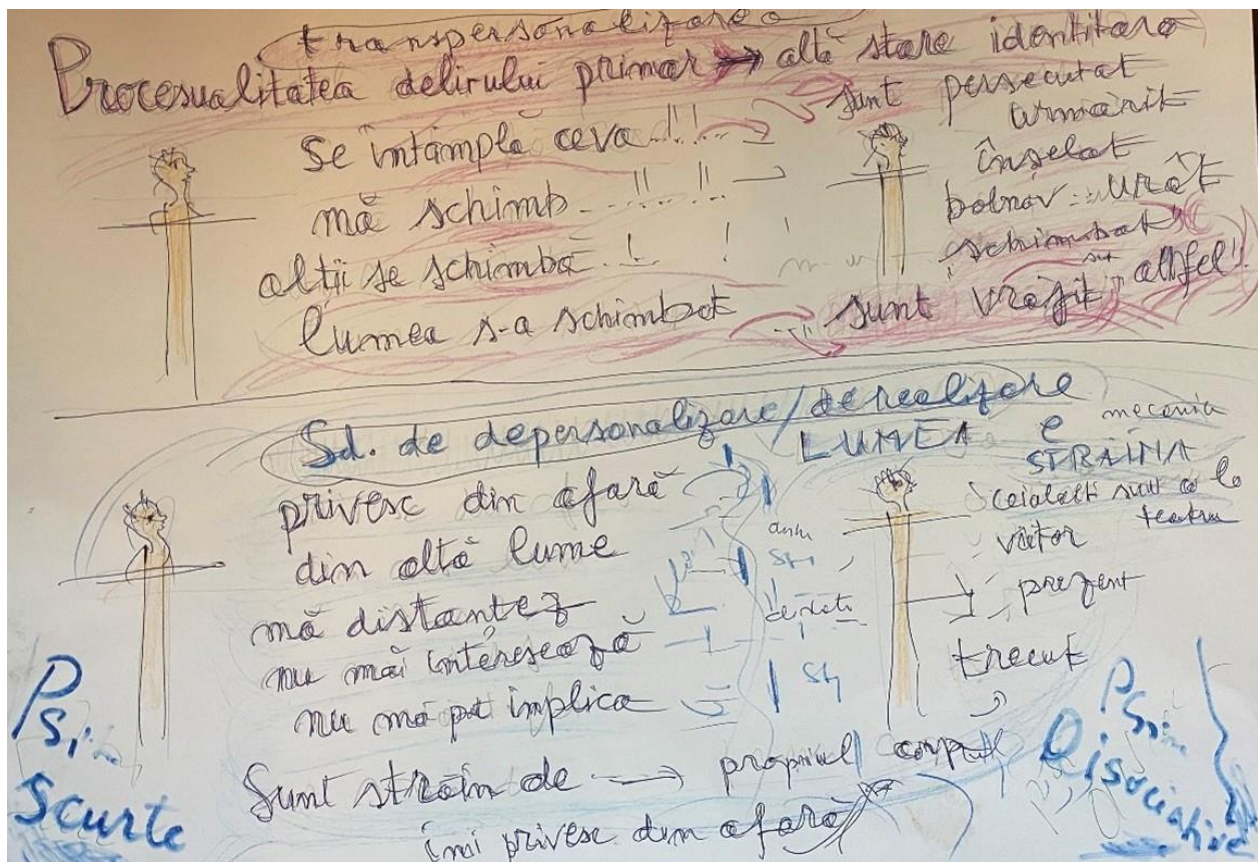
ANEXA 2. Condiții psihopatologice care implică direct și evident raportarea subiectului la lume.

Psihopatologia clinică din sec XX s-a văzut obligată să invoce conceptul de „lume,, odată cu „autismul,, ce definea schizofrenia lui Bleuler. Acesta se referea la un fel de închidere patologică a pacientului în interiorul unei lumi personale bizare...cu manifestare obiectivă și subiectivă, ...cu majore dificultăți de relaționare, comunicare și integrare în comunitate; dar cu păstrarea unei reflexivități analitice, subiectul resimțind neplăcut desprinderea să rece și haotică de lumea umană înconjurătoare.. Schizofrenul autist, „rupt de lume,, era marcat și de o simptomatologie „dezorganizantă,, (cu fragmentarea „coherenței centrale,, în acțiune, comunicare, percepție, gândire); cu un important deficit de empatie și integrare, cu indiferență, detașare (=simptomatologie negativă). Trăirile halucinator delirante erau considerate de Bleuler că fiind în schizofrenie secundare și derivate, esențială fiind „închiderea subiectului în sine însăși...într-o lume proprie... bizară.. rece afectiv,,. Bleuler a comentat și forme de schizofrenie cu simptomatologie redusă (paucisimptomatice), Minkowski a descris apoi „acțiunile autiste,,...iar Kretschmer, personalități anormale SCHIZOIDE. Mai recentul DSM-

III-5 acceptă în clusterul A, TP Schizoide; dar expresia de autism e utilizată doar pentru circumscrierea unei tulburări dezvoltamentale pervasive.

Sd de Depersonalizare/Derealizare (Sd. Dep/Der), descris deja din sec XIX, se caracterizează prin senzația subiectivă de detașare, nefamiliaritate și neimplicare față de lume în general, față de situația actuală și propriul trecut biografic... față de alții (cu amorțea afectivă ..vid interior..plictis..distorsiuni ale trăirii spațiotemporalității etc.). Pacientul afirmă uneori că: „, parcă se află după un clopot de sticlă...că „privește lumea...dintr-o altă lume...că ceilalți oameni par a fi marionete dintr-o lume de teatru sau vis,,...etc. În raport cu autismul schizofrenic, în SdDep/Der detașarea implicată față de LUME e resimțită doar strict subiectiv, fără ale perturbări comportamentale, comunicaționale, dezorganizante etc.

Procesualitatea delirului primar (considerată de Jaspers că și calea regală pentru intrarea în „lumea schizo-delirantă,,), constă dintr-o trăire particulară de raportare globală („atmosferică,,) la lumea ambientală, cu trecere prin etapele: - dispoziția stranie a nefamiliarității cu lumea;..- resimțirea unei centralități referențiale (fragmente perceptive îi apar ca mesaje speciale ce-i anunță o schimbare majoră);- percepția delirantă (banală în sine, dar care-l „mută,, brusc într-o „lume delirantă,, - în care se simte personajul central a unui scenariu fantastic..ireal..curelaționărisupranaturale). Prin această desfășurare, subiectul resimte efectiv cum e „transpus,, din raportarea integrativă în lumea vieții cotidiene comunitare, într-o lume fantastic delirantă, deseori declarând:„am fost vrăjit,,. Raportul dintre „lumea prezentă că realitateasituațională,, și „lumea că fundal,, – corelatividentitățiiipersonalistiche, se evidențiază destul de pregnant în cadrul acestei procesualități.

Atât sd de Dep/Der cât și „procesualitatea delirului primar,, extrag subiectul din inserția și integrarea să firească în „lumea familiară a vieții sale cotidiene comunitare, susținută de simțul comun,,.....lume la care, în normalitate,, el participă continuu.. „testând adecvat realitatea,, și sesizând intuitiv– prin insight - când are trăiri și comportamente neadecvate. Acest aspect al părăsirii - alunecării din – lumea vieții cotidiene, e un criteriu bazal al oricărui deficit disfuncțional psihopatologic, menționat expresis verbis în fiecare paragraf al definițiilor din DSM-III-5. Doar că, cu tot neopozitivismul subliniat al acestui manual, acest criteriu este în mod nuclear fenomenologic, iar comentarea să în termenii săi specifici nu poate fi ocolită „băgând capul în nisip că struțul,,

ANEXA 3/ Realitatea, testarea realității și autoevaluarea critică („insight,,).

Așa cum s-a menționat în text, una din problemele aparte ale psihopatologiei este cea a „evaluării,, adecvate a realității (social-relaționale) date...și a autoevaluării unui eventual deficit disfuncțional psihic. Și această problematică se plasează în afara „psihologiei științifice de școală,, cu trimitere la istoria filosofiei și la fenomenologie. Aspectul central al acestei problematici gravitează în jurul semanticii conceptuale a „lucrului,, – *pragmata* în grecește res în latină (de la care derive actuala „realitate,,); concept care a avut în istoria occidentului o evoluție paralelă - dar întretesută – cu conceptul de ființă – ontos-ousia,, ens-esse.. ambii fiind incluși secole la rând în grupajul supracategorial al TRANSCEDENTIALILOR, alături de ENS..BONUS...RES.....etc Lucru însemna – atât în greacă cât și în latina tradițională (și la fel că în germană) : „o problemă importantă ajunsă în dezbatere comunitară,, – în mod special și tehnic..o problemă judecată de o instanță juridică (un aspect central al acesteia îl reprezenta... acela asupra căruia trebuia să se pronunțe decizia judecătorească..în latină denumit causa – expresie ce stă la baza etimologică a cuvântului francez de chose pentru lucru). Esențială în această istorie etimologică e caracterul calitativ interogativ de „chestiune,, („ce și cum este?,,)- a „lucrului,,-res. În latină, Augustin considera că res e un fel de „precuvânt,, căruia trebuie să i se adauge determinații pentru a avansa în dezbatere (lucru...militar..rural..abstract ..privat...public = Res-publica -Republica etc). În vremea scolasticii expresia de RES a concentrat problematica calitativă a ființarilor...expresia folosită mult timp fiind cea de „reitate,,...(ceea ce ceva este..înainte de a fi efectiv.. existând-concret). Această perspectivă a lui RES s-a diluat însă în fața nominalismului ce punea accent pe studierea empirică a corpurilor (solide) individuale multiple... în raport cu care să se degaje trăsături comune calitativ....Totuși, aspectul interogativ de „chestiune,, („ce este ceva?) s-a păstrat, considerându-se că, intenționalitatea subiectului gânditor poate viza și reitații abstracte... fictive... posibile și imposibile etc.. Ansamblul acestei problematici tradiționale s-a estompat odată cu elaborările lui Kant și ale Idealismului German, după Hegel impunându-se conceptul de RERALITATE efectivă (adică..produsă..rezultatădintre-o acțiune efectorie – WIRKLICKEIT în germană). Această realitate efectivă și comunitară din sec XIX-XX, presupune „lumea comnitară a vieții cotidiene,, susținută de limbajul comunitar (și concepțiile despre lume acceptate de o comunitate istorică)..în carul unei lumi susținută de constructivism sociocultural. Integrarea comunitară implică astfel acceptarea sintetic discriminatorie a parametrilor lumii cultural comunitare, structurată prin limbaj, norme, valori și funcționarea practicilor instituționalizate. Patologia psihică desarticulează individul din aceste integrări sintetice.

Desinserția din realitatea comunitară a suferindului psihic, se referă la disfuncția perceptiv-activă a sintezei situațiilor actuale problematice, pe care subiectul continuu le centrează.